

Dopinggebruik in de Nederlandse topsport

Lisanne Balk
Marit Dopheide
Agnes van Suijlekom

muller instituut

3-10-2021

Support Schone Sport 2021

© Muller Instituut

muller instituut

Dopinggebruik in de Nederlandse topsport

Dopinggebruik en opvattingen over gebruik van prestatiebevorderende middelen

De visie van topsportbegeleiders op een schone sport

Kwaliteitsstudie naar de visie van het begeleidingsteam op het gebruik van prestatiebevorderende middelen in de topsport

Support Schone Sport 2021

muller instituut

Dopinggebruik in de Nederlandse topsport

Dopinggebruik en opvattingen over gebruik van prestatiebevorderende middelen

De visie van topsportbegeleiders op een schone sport
Kwaliteitsstudie naar de visie van het begeleidingsteam op het gebruik van prestatiebevorderende middelen in de topsport

Support Schone Sport 2021

muller instituut

Dopingprevalentie

1988: Track star Ben Johnson tests positive for steroids

Russische overheid organiseerde grootschalig dopingprogramma

Support Schone Sport 2021

muller instituut

Dopingprevalentie

Maar hoeveel? Hoe groot is het probleem?

Weinig data beschikbaar over prevalentie

Support Schone Sport 2021

muller instituut

Dopingprevalentie

SYSTEMATIC REVIEW

Doping Prevalence in Competitive Sport: Evidence Synthesis with "Best Practice" Recommendations and Reporting Guidelines from the WADA Working Group on Doping Prevalence

John Gleaves¹, Andrea Petricoli², Dirk Folkers^{3,4}, Olivier de Hon⁵, Emmanuel Macedo⁶, Martial Saugy⁶, Maarten Cragg⁶

Accepted 8 April 2021

'Doping prevalence rates in competitive sport ranged from 0% to 73% for doping behavior with most falling under 5%.'

'Current knowledge about doping prevalence in competitive sport relies upon weak and disparate evidence.'

Support Schone Sport 2021

Dopingprevalentie

Sports Med (2015) 45:57–69
DOI 10.1007/s00791-014-0247-4

REVIEW ARTICLE

Prevalence of Doping Use in Elite Sports: A Review of Numbers and Methods

Olivier de Haan · Harun Koipfers · Maarten van Bottenburg

Key Points

- The prevalence of doping in elite sports is likely to be between 14 and 39 %, although this figure can differ widely in various sub-groups of athletes.
- The prevalence of doping can be best measured using a combination of questionnaires using the Randomised Response Technique and available models of biological parameters.
- Measuring the prevalence of doping in elite sports is important for both anti-doping policy discussions and for the athletes themselves. Estimating prevalence figures provide a tool for evaluating the effectiveness of anti-doping policies.

Support Shine Sport 2021

Randomised Response (RR)

Op individueel niveau kan je nooit achterhalen wat iemand heeft geantwoord.
Je krijgt een prevalentieschatting op groepsniveau.

- Stel: 60 mensen zeggen 'ja'

Support Shine Sport 2021

(oud-)topsporters

```

    graph TD
      A[Topsporters met stat.  
(n=831)] --> B[Respons  
(n=272, 33%)]
      C[Voormalig  
stat. topsporters  
(n=2119)] --> D[Respons  
(n=69, 33%)]
      D --> E[Actief  
Topsporters zonder  
stat. (n=36)]
      D --> F[Gestopt  
Oude topsporters  
(n=33)]
  
```

Bron: Bak & Dopheide (2021)

Support Shine Sport 2021

Dopingprevalentie

Punt schattingen van de prevalentie verschillen het meest op grond van de methode van de dopingsonderzoekers met status in 2020 (n=249)

Type	Prevalentie (%)	95% BI*	p-waarde
Androgene anabole steroïden	2,1	0,0 - 9,3	0.565
Bloedmanipulatie	0,3	0,0 - 7,3	0.933
Verboden stimulantia	2,7	0,0 - 10,0	0.463
Andere middelen of methoden van de dopinglijst	8,1	0,4 - 15,9	0.040

* B. betrouwbaarheidsinterval

Bron: Bak & Dopheide (2021)

Support Shine Sport 2021

Dopingprevalentie

Punt schattingen van de prevalentie verschillen het meest op grond van de methode van de dopingsonderzoekers met status in 2020 (n=249)

Type	Prevalentie (%)	95% BI*	p-waarde
Androgene anabole steroïden	2,1	0,0 - 9,3	0.565
Bloedmanipulatie	0,3	0,0 - 7,3	0.933
Verboden stimulantia	2,7	0,0 - 10,0	0.463
Andere middelen of methoden van de dopinglijst	8,1	0,4 - 15,9	0.040
Totaal gebruik	12,5	3,0 - 24,7	

* B. betrouwbaarheidsinterval

Bron: Bak & Dopheide (2021)

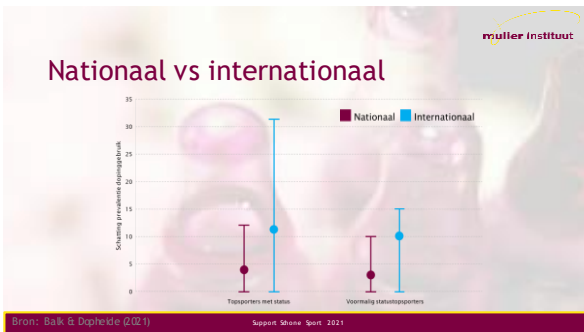
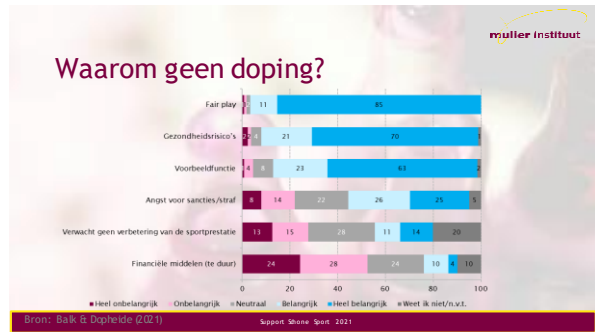
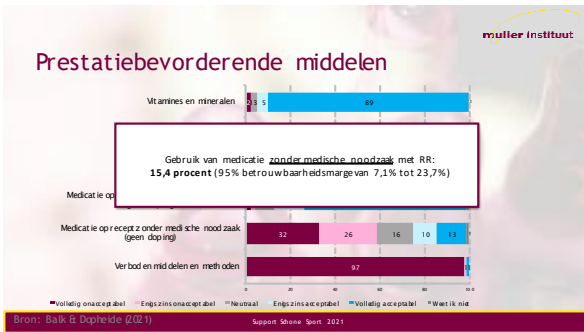
Support Shine Sport 2021

2015 vs 2021

Figuur 3.1 Totale dopingprevalentie met 95 procent betrouwbaarheidsinterval onder topsporters met status in 2015 (in procenten, n=249 voor 2020, n=154 voor 2015)

Bron: Bak & Dopheide (2021)

Support Shine Sport 2021

- **Dopinggebruik in de Nederlandse topsport**
Dopinggebruik en de gevolgen over gebruik van prestatiebevorderende middelen
  - **De visie van topsportbegeleiders op een schone sport**
Kwalitatieve studie naar de visie van het begeleidingsteam op het gebruik van prestatiebevorderende middelen in de topsport
- Support Shine Sport 2021

Doel

Inzicht krijgen in de rol van het begeleidingsteam en de houding van begeleiders tegenover van het gebruik van prestatiebevorderende middelen in de topsport, waaronder doping

• **Wat verstaan de begeleiders onder een 'schone sport'?**

• **Hoe zien de begeleiders hun rol in het begeleiden van topsporters met betrekking tot het gebruik van prestatiebevorderende middelen?**

• **In welke mate en hoe hebben de begeleiders invloed op de houding en het gedrag van topsporters tegenover prestatiebevorderende middelen?**

Support Shine Sport 2021

- ### Methoden
- **27 individuele interviews**
sportspecifiek: n=10
(para)medisch: n=9
naasten: n=8
  - **4 focusgroep gesprekken**
3 deelnemers met andere achtergrond per focusgroep
- Support Shine Sport 2021

mulier instituut

Resultaten | Schone sport

- Een schone sport is een eerlijke sport zonder doping
  - Voor coaches en naasten is voor de medische begeleiding
- Zowel coaches als medisch begeleiders: *schone sport is een utopie*
- Grote verdeeldheid over acceptatie van andere prestatiebevorderende middelen

Bron: van Suijlekom (2021) Support Schone Sport 2021

mulier instituut

Resultaten | Begeleiding

- Bij coaches is tweedeling te zien in het bespreken van het thema
  - 'geen slapende honden wakker maken'
  - vs
  - volledig informeren over (gezondheids)risico's en de bespreekbaarheid vergroten

'Als je allemaal dingen over doping gaat bespreken, wordt het ook een onderwerp en gaan mensen eerder nadenken om wat in te nemen.'
(Voedingskundige, team- en individuele sport)

Bron: van Suijlekom (2021) Support Schone Sport 2021

mulier instituut

Resultaten | Invloed

Met name coaches en medisch begeleiders zeggen grote invloed op houding van sporter

De coaches hebben sowieso veel invloed. Als zij iets vinden, zijn atleten daar gevoelig voor. Als hij zegt dat je het beste doping kunt gebruiken, is het moeilijk om daar nee tegen te zeggen als je een kwetsbare atleet bent.'
(Partner van een individuele sporter)

'Ja ik denk wel dat mijn relatie met een sporter vaak sterker kan zijn dan een relatie met iemand die er net iets buiten staat. [...] En het komt omdat wij meer oordelend zijn over de toekomst van die sporter. Wij kunnen bepalen of een sporter in het programma blijft, of dat die eruit moet.'
(Coach, individuele sport)

het gedrag van de sporter

Begeleiders ervaren een gedeeltelijke verantwoordelijkheid die, gericht op stimuleren van de zelfstandigheid

Bron: van Suijlekom (2021) Support Schone Sport 2021

mulier instituut

Take home message

- Dopinggebruik onder Nederlandse topsporters ligt op 12,5%, met een onzekerheidsmarge van 3,0 tot 24,7 procent
- Bijna één op de vier topsporters vindt het gebruik van medicatie op recept zonder een medische noodzaak acceptabel
- Schone sport: een grijs gebied en tegelijk een utopie
- Coaches en medisch begeleiders hebben grote invloed op de houding en het gedrag van een topsporter, maar de topsporter is altijd zelf eindverantwoordelijk

Support Schone Sport 2021

Bedankt

Lisanne Balk
L.balk@mulierinstituut.nl

www.mulierinstituut.nl
@mulierinstituut

mulier instituut

© Mulier Instituut